

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water

Datum : 17 augustus 2010
Uw kenmerk : 2010RGW148
Ons kenmerk :
Contactpersoon : H. Kuyvenhoven
E-mail : herbert.kuyvenhoven
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 030-258 3528
Bijlage(n) : 1

Onderwerp: Evaluatie Ecologisch Onderzoek

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

De provincie wil de natuurkwaliteit in Utrecht behouden en verbeteren. Daarvoor beschikken wij over een aantal wettelijke instrumenten zoals de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet, maar ook over instrumenten ten behoeve van de realisatie van een Ecologische hoofdstructuur, een leefgebiedenbeleid en ecologische advisering bij plannen en projecten. Ecologisch onderzoek levert de gegevens die nodig zijn voor het uitvoeren van de wettelijke taken en voor de ecologische inbreng bij de uitvoering van vele provinciale beleidstaken. In 2009 is het ecologisch onderzoek geëvalueerd.

Aanleiding

Het doel van deze evaluatie is goed voorbereid te zijn op de komende ontwikkelingen zoals de landelijke monitoring van behaalde natuurresultaten in het kader van Subsiestelsel Natuur en Landschapsbeheer, het bijhouden van de Staat van Utrecht en een efficiënt databeheer van de provinciale gegevens door de Gegevenautoriteit Natuur.

Voorgeschiedenis

In de programmabegroting 2010 is aan PS toegezegd dat wij rapporteren over de natuurkwaliteit en natuurkwaliteit en dat wij de resultaten van de evaluatie van het ecologisch onderzoek zullen presenteren. PS hebben op 11 juni 2009 bij de bespreking van het Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg in een motie uitgesproken de in het kader van het Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg verzamelde gegevens inzake flora en fauna onder te brengen bij de Nationale Databank Flora en Fauna.

Essentie / samenvatting:

De evaluatie maakt duidelijk dat ecologisch onderzoek essentieel is voor de uitvoering van wettelijke en provinciale beleidstaken. Er worden een aantal voorstellen gedaan voor nadere onderzoeken en operationele aanpassing van het ecologisch onderzoek.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Ecologisch onderzoek levert de gegevens die nodig zijn voor het uitvoeren van de wettelijke taken en voor de ecologische inbreng bij de uitvoering van vele provinciale beleidstaken gericht op het verbeteren van de natuurkwaliteit in Utrecht.

Financiële consequenties

De aanbevelingen leiden nog tot een aantal onderzoeken en besluiten. De kosten voor het ecologisch onderzoek passen binnen de beschikbare budgetten.

Vervolgprocedure/voortgang

Wij gaan medio 2010 rapporteren over het provinciaal ecologisch onderzoek 2006 – 2009 en sturen dit rapport t.z.t. aan uw staten.

Per 1 april 2010 is de provincie Utrecht aangesloten bij de Gegevensautoriteit Natuur. Wij zullen in de loop van 2010 de flora- en faunagegevens, waaronder betreffende de vliegbasis Soesterberg, onderbrengen bij de Nationale Databank Flora en Fauna.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Ter kennisname.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma

BIJLAGE

Samenvatting Evaluatie Ecologisch Onderzoek

Het cluster Ecologisch Onderzoek van de afdeling Groen heeft in 2009 het Ecologisch Onderzoek geëvalueerd, onder begeleiding van bureau Broks-Messelaar in provinciale samenwerking met Tom van der Meij van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Tevens is een enquête uitgezet bij de overige provincies om een overzicht te krijgen van de inspanning m.b.t. het ecologisch onderzoek van andere provincies.

Het doel van deze evaluatie is goed voorbereid te zijn op de komende ontwikkelingen zoals de landelijke monitoring van behaalde natuurresultaten in het kader van Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL), het bijhouden van de Staat van Utrecht en een efficiënt databeheer door de Gegevenautoriteit Natuur (GaN).

Samenvatting conclusies en aanbevelingen Evaluatie Ecologisch Onderzoek:

1. ecologisch onderzoek is essentieel voor het uitvoeren van provinciale taken;
2. vermindering van areaal vlakdekkende flora-inventarisatie / continueren areaal vlakdekkende fauna-inventarisatie;
3. inventarisatie blijft deels door eigen mensen plaatsvinden om gebiedskennis te behouden want die is onmisbaar bij de beleidsadvisering; grotendeels wordt de uitgevoerd via inhuur tijdelijk personeel;
4. de financiële en personele inspanningen voor ecologisch onderzoek in de provincie Utrecht zijn in lijn met de inspanningen bij andere provincies;
5. nieuwe rol monitoring subsidiestelsel; hiervoor maken we een plan van aanpak in 2010 (PS hebben hiervoor eenmalig € 50.000,- beschikbaar gesteld);
6. onderzoek uitvoeren naar wenselijkheid uitbreiding Landelijk Meetnet Flora (LMF) naar Provinciaal Meetnet Flora (LMF) om uitspraken te kunnen doen over trends (o.a. voor Staat van Utrecht);
7. jaarlijkse rapportage;
8. met ingang van 2010 flora en faunagegevens onderbrengen bij de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) in beheer bij de Gegevensautoriteit Natuur (GaN);
9. updaten website Buiten in Beeld (BiB geeft inzicht in de natuurkwaliteit).

Rapportage

Tijdens de evaluatie is aangeraden jaarlijks een rapportage te maken waarin een aantal resultaten van het natuurbeleid en de toestand van de natuur worden vermeld. In deze rapportage zal aangegeven worden welk gebied is geïnventariseerd, een aantal highlights en een omschrijving hoe de gegevens uit de database zijn op te vragen. De rapportage verwijst naar meer informatie op internet.

In 2010 wordt een relatief uitgebreide rapportage opgesteld omdat de rapportageperiode gaat over 2006 t/m 2009. Vanaf 2010 zal nader worden gezien welke vorm het meest wenselijk is.

Aansluiten bij GaN/NDFF

In 2010 sluiten wij aan bij de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) in beheer bij de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Deze organisatie is ingesteld door de minister van LNV met als doel natuurgegevens beschikbaar te stellen voor bouwend Nederland. Een abonnement op de NDFF kost jaarlijks ca. €20.000,- en zal betaald worden vanuit het reguliere budget voor Ecologisch Onderzoek. Vanaf 2011 kan dit bedrag naar verwachting bespaard worden op de huidige kosten voor licenties en overhead.

Achtergrondinformatie Evaluatie Ecologisch Onderzoek

Tijdens de evaluatie kwamen aan de orde:

1. gegevensbehoefte vanuit de provinciale en wettelijke taken
2. gegevensverzameling: inventarisatie en monitoring
3. gegevensverspreiding: rapportage en levering

Gegevensbehoefte

Het beleid van de provincie is de achteruitgang van de biodiversiteit om te zetten in een vooruitgang. Hiertoe voert de provincie zelf diverse taken uit en zet diverse instrumenten in om anderen aan het werk te zetten. Actuele ecologische informatie is essentieel voor deze taken en inzetten van instrumenten. Tevens is het van belang om te monitoren of de inzet het gewenste resultaat tot gevolg heeft in het veld.

Er zijn in de evaluatie 21 taken onderscheiden waarvoor ecologisch onderzoek moet worden gedaan. Deze taken vloeien voort uit:

- Wet- en regelgeving op het gebied van ruimte, milieu en natuurbeheer (vooral de Wet ruimtelijke ordening, Wet milieubeheer, Flora- en Faunawet, en Natuurbeschermingswet);
- Het (provinciaal vertaald) landelijk beleid, waaronder realisatie van Ecologische Hoofdstructuur (EHS), bescherming van Natura2000 gebieden, aanpak van verdroging, ontwikkeling en beheer van (agrarische) natuur en particuliere natuurgebieden (TOP);
- Bestuurlijke opdracht en/of voor het informeren van het provincie bestuur, waaronder het rapporteren over de staat van de natuur (onderdeel van de 'Staat van Utrecht'), resultaten van Ecologische verbindingzones (EVZ), faunapassages en nieuwe natuur.

De grote natuurbeherende organisaties (Natuurmonumenten (NM), Staatsbosbeheer (Sbb), Het Utrechts Landschap (HUL)) inventariseren in hun eigen gebieden. Wij beschikken inmiddels over deze gegevens.

De monitoring door Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (SOVON, RAVON, Zoogdiervereniging, enz.) levert onvoldoende vlakdekkende informatie op en vrijwilligers inventariseren doorgaans alleen in natuurgebieden. Aangezien buiten de gebieden van de grote natuurbeherende organisaties geen gestructureerde inventarisatie plaats vindt door andere organisaties, blijft de inventarisatie van particuliere natuur, evz's en faunapassages door, of in opdracht van de provincie nodig.

Gegevensverzameling

Voor flora zijn we momenteel bezig met de vierde vlakdekkende ronde in een cyclus van 10 jaar. Geconcludeerd is dat het areaal m.b.t. de inventarisatie verminderd kan worden in gebieden die relatief weinig natuurpotenties bezitten door het huidige intensieve grondgebruik en ook niet bedreigd worden door ruimtelijke ontwikkelingen. Hier volstaan steekproeven. Voor de fauna-inventarisatie willen we eerst een volledige vlakdekkende ronde hebben afgewerkt (in 2015) voordat we op basis van een evaluatie besluiten om het areaal te verminderen.

Het blijft belangrijk om een deel van de inventarisatie door provincie medewerkers zelf uit te laten voeren, vanwege de opgedane gebiedskennis en het instrueren van ingehuurd personeel.

4 eigen provinciemedewerkers (3 fte) besteden gedurende een half jaar in het seizoen (mei t/m september) ca. 70% van hun tijd aan veldwerk. Het veldwerk wordt verder uitgevoerd door ca. 12 ingehuurd mensen voor een bedrag van ca. € 140.000,- per jaar.

Tijdens de evaluatie heeft een enquête plaatsgevonden bij de andere provincies naar de financiële en personele inzet op het gebied van inventarisatie en monitoring van flora en fauna. Hoewel de resultaten niet helemaal vergelijkbaar zijn (een aantal provincies heeft het onderzoek i.k.v. Natura2000 niet meegenomen in het overzicht), en er een grote variatie is in de uitkomsten, blijkt dat de financiële en personele inspanning van de provincie binnen de range ligt die hiervoor wordt aangegeven door de andere provincies

De contouren van de monitoringsbehoefte i.k.v. Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer tekenen zich langzaam af. Tijdens de evaluatie was dit nog erg onduidelijk. Nu is er iets meer bekend, maar diverse werkgroepen zijn nog druk bezig met het invullen van de details. De provincie is vanaf 2011 verantwoordelijk voor de regie van deze monitoring. Waarschijnlijk zal er hiervoor een 6 jaarlijkse monitoringscyclus nodig zijn. Uitgangspunt is dat we onze inventarisatiemethodiek "SNL-proof" maken en dat we aanspraak maken op de vergoeding die hiervoor beschikbaar is van het rijk. We zullen onderzoeken of we onze huidige 10 jarige cyclus kunnen omvormen tot een 6 jarige cyclus, waarbij we dus niet al het gebied vlakdekkend hoeven te inventariseren, maar kunnen volstaan met steekproeven. Voor fauna zijn slechts enkele groepen verplicht, echter hiertoe horen ook vogels, die momenteel niet worden geïnventariseerd. Dit zal waarschijnlijk moeten worden uitbesteed aan SOVON. In 2010 willen we in samenwerking met NM, Sbb en HUL starten met een proef voor SNL-monitoring.

Onderzocht wordt of de monitoringspunten van het Landelijk Meetnet Flora uitgebreid moeten worden tot een Provinciaal Meetnet Flora. Hiermee kunnen uitspraken over trends gedaan worden i.k.v. de Staat van Utrecht.

Gegevensverspreiding

Momenteel vindt de gegevensverspreiding plaats via:

1. rapportages op papier;
2. website Buiten in Beeld;
3. Staat van Utrecht
4. gegevensleveringen op aanvraag;
5. advisering bij beleid en uitvoeringsprojecten;

De belangrijkste beleidsinspanningen vinden plaats in de EHS en daarbuiten in gebieden met agrarisch natuurbeheer. Daarom willen we in de toekomst kunnen rapporteren over de ecologische ontwikkelingen in deze gebieden. Voor de EHS gaan andere partijen ook monitoren (natuurbeherende organisaties bijvoorbeeld). Wij focussen daarom op particuliere natuur, evz's en faunapassages. Maar we kunnen op basis van de gegevens van NB organisaties wel iets zeggen over de kwaliteiten van hun gebieden

Een uitgebreide rapportage op papier vergt iedere keer een grote inspanning, terwijl een relatief beperkte doelgroep wordt bereikt. Toch is er veel vraag naar de basisgegevens en naar geaggregeerde gegevens met betrekking tot natuurkwaliteit en trends. Tijdens de evaluatie is door het cluster Ecologisch Onderzoek aangeraden jaarlijks een eenvoudige rapportage te maken waarin een aantal resultaten van het natuurbeleid worden vermeld. In deze rapportage zal aangegeven worden welk gebied is geïnventariseerd, een aantal highlights en een

omschrijving hoe de gegevens uit de database zijn op te vragen. De rapportage kan verwijzen naar meer informatie op internet. Voor 2010 wordt echter gekozen voor een uitgebreidere rapportage omdat de rapportageperiode gaat over 2006 t/m 2009.

Voorgesteld wordt in 2010 aan te sluiten bij de Nationale Database Flora en Fauna (NDFP) in beheer bij de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Deze organisatie is ingesteld door de minister van LNV met als doel natuurgegevens beschikbaar te stellen voor bouwland Nederland. Inmiddels sluiten diverse overheden, natuurbeherende organisaties en Particuliere Gegevensbeherende Organisaties hierbij aan. Binnen een paar jaar zullen we van al hun gegevens gebruik kunnen maken bij onze rapportages en analyses. Door de GaN worden ook diverse analyse-applicaties ontwikkeld.

Het volledige rapport van de Evaluatie Ecologisch Onderzoek is op te vragen bij Herbert Kuyvenhoven (030-2583528, herbert.kuyvenhoven@provincie-utrecht.nl).